

nood.

bekend worden op den 8sten jken brand getet minder dan 5 hooimijten en bovendien nam best hooi. tanc schade bij tegemoet geko- wel bij arbeid- m deze of van zijn. gebleven, dan zetenen gewis geboden, doch den en 13den den toen hoer- eweep, dat de uitenpolders al waardoor bijna de lijden, doch stand, daar deze gesneden blezen staanden winter rhouid te voor- el en blezen ge- guldens. raken komt het n beroep moet e lieldadigheit, ene commissie

gelnkigen, die geproef werden, heid een beroep humer gewest- vragen zij: oezending uwer mogen worden n vooraien. gaarne bereid, el in ontvangst verantwoordten.

REGEN,

erv. gemeente, akenen bij die gemeente. eref. gemeente. die gemeente.

iteit.

terdam afreke-

rk te Zwolle A. van idem te idem te Ambt e Zalk f 6.36; f 10.50; van idem te Has- ver. te Zwolle W. E. Ploos

f 15.51; van l. f 23.37/12; 62/12.

e Kollm f 5; n f 25.

postmerk Rot-

man van B. te van de Vereen. door Ds. C.

SEEFAT,

ningmeester.

& Co.,

elen Gouden Nemen gelden ulden worden

DING,

ringen elk

te bekrimpen de aflevering, meel enige

n zich liever pallingen vol- uiter en een

dan geraamd geestd heeft. omen, ook uiterlijk

n. enheid tot leveringen ring ver-

p een nieuw evenwel niet achikbare

vrienden

ER.

ER.

ER.

ER.

ER.

ER.

ER.

# De Heraut

van de

## Bereformeerde Kerken in Nederland.

Het auteursrecht van den inhoud van dit blad wordt verzekerd overeenkomstig de wet van 23 Juni 1881 (Staatsblad N°. 124).

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden. Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betreft, te adresseren aan de REDACTIE. Abonnemenen en Advertentiën aan den Uitgever J. A. WORMSER, Bureau N. Z. Voorburgwal 44, te Amsterdam. Inzendingen die later dan Dinsdag 4 namiddags te 12 uren worden ontvangen kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Zondag 11 Augustus 1895. N°. 920.

Abonnementsprijs: franco aan huis, per drie maanden f 1.20. Afzonderlijke nummers aan het Bureau 10 Cent. Abonnemenen worden aangenomen door alle Boekhandelaars, Postdirecteuren enz. en aan het Bureau te Amsterdam. Advertentiën: van 1 tot 6 regels 90 Cent; voor elken regel meer 15 Cent. Aanvragen en vermelding van leedegaven en Verslagen van Vereenigingen 10 Cent p. regel.

### Doortrang.

Zoo zal ik nochtans in den Heere van vreugde ontvingen ik zal mij verheugen in den God mijns heils. Hab. 3: 18.

Het hart van Gods knechten is niet slechts bij uitzondering, maar in den regel door vervaarissen beangstigd en door benauwdheden gedrukt. Meer nog, hun hart is gestadiglijk gedrukt met benauwdheden, die met het klimmen hunner jaren niet of maar toenemen. Hoe meer ze liekrijgen; hoe teederder hun conscientie gaat spreken; hoe ernstiger de eere hun Gods en de toekomst van zijn Koninkrijk hun op de ziel gaat wegen; hoe veelal hoe dieper ze de zonden en wonden van hun eigen gemoed gaan peilen, des te banger grijpen die innerlijke benauwdheden hun hart aan.

Hoe verder ze komen, hoe minder ze het zich kunnen verklaren, dat ze eertijds vaak zoo zorgeloos en zoo oppervlakkig onder de nooden van Gods heilig Sion hebben voortgeleefd.

Het is of het hun bij elken stap, dien ze op den pelgrimsweg verder komen, al banger, al benauwder van rondsom wordt.

In toenemende mate gevoelen ze zich aangegrepen, ontzet, ontroerd. Ze beginnen elk op hun tijd, niet met nagesproken klanken, maar uit eigen bittere zielservaring, te spreken van 'banden der helle, die hen verschrompelen'. En ze lezen er niet meer overheen, maar verstaan het al beter, al dieper, wanneer ze een trouwen knecht Gods, als Habakuk, klagen hooren: 'Tot in mijn ingewand werd ik beroerd; ik beefde voor de stem mijner eigen lippen; en kwam verrotting in mijne beenderen; en ik werd beroerd in mijn plaats.'

Want het is wel zoo, dat lang niet alle belijders des Heeren er zoo aan toe zijn.

Er is ook een geslacht van Christenen, dat alleen de lieflijkheid zoekt, en slechts de geestelijke vrolijkheid miint; en, niet dan met lieve vrienden geestelijke gemeenzaamheid plegend, schier over hemelsehe rozen op den pelgrimsweg wandelen wil; maar deszullen vinden dan ook in de meeste knechten des Heeren, gelijk Gods Woord ons die zoo aangrijpend en naar het leven teekent, allerminst hun eigen beeld terug.

Ze drinken met Salomo uit den beker van goud, maar de Davidgestalte is hun vreemd gebleven.

De Psalmbeel is hun het boek hunner eigene ziele niet.

Ge moogt ze daarom niet oordeelen, want iets van een Nathanael kan in hen zijn. Alleen maar een Johannes, den Boanerg, verstaan ze niet. Een worstelaar als Petrus ligt buiten hen. Wat een Paulus, tot aan zijn dood toe, telkens weer in benauwdheden wierp, vindt geen echo, vindt geen amen, vindt geen nagalm op den bodem hunner ziel.

Nu, er zijn metterdaad korte oogenblikken van schier lachende vreugd in het verleden van Gods volk geweest.

Toen Salomo op zijn elpenbeen troon de koningin van het Zuiden ontving.

Toen de verlorenen des Heeren uit de ballingschap wederkeerden.

Toen in de opperzaal te Jeruzalem het kleine kuddeke jubelend en lovend samenkwam, en allen saam één van hart en ziel waren.

Toen pas de glans der Hervorming doorbrak.

Of ook, toen Napoleons geest de volkeren had wakker geschud, en in Gods goede gunste de verrassende *Réveil* door alle landen van Europa glansde, o, het is zo, op die schoone keerpunten was er een oogenblik niets dan geestelijke zonneshijn; iets van een paradijsglans op aarde; en van steen zou uw hart moeten zijn, indien ge het heimwee niet verstondt, waarmee veel lieve Christenen nog altoos die opperzaal te Jeruzalem in eigen kring vernieuwen willen.

Maar hoe kort hielden die oogenblikken van lieflijken zonneshijn niet aan, en hoe paktten zich niet aan den avond van elk der schoone dagen reeds de wolken saam, die straks in het dreunen van den donder losbraken.

Na Salomo's schittering wat smaadt en wat breuke in Israël!

Hoor Ezra in zijn roerend gebed voor God klagen over de trouweloosheid van diezelfde monden, die nog pas 'met lachen vervuld waren.'

Hoe kort niet na de opperzaal te Jeruzalem het liegen tegen den Heiligen Geest van Ananias, de breuke tusschen Paulus en Petrus, de verscheuring der kerk te Corinthe, de valsche honden die in de schaapskooi indrongen, en onderwijl het uitbreken der bange vervolging.

Denk aan den dageraad der Hervorming, toen, eer de hitte van den middag kwam, de braudstapel reeds gloorde, de Doopers uit den band sloegen, Luther met Calvijn in strijd raakte, en hier te lande Arminius heel de kerk bedreigde.

En ook, uit wat onze vaders en moeders beleefde, en wij zelven met eigen oogen gezien hebben en nog zien, hoe spoedig niet na het glanzig morgenrood van den *Réveil*, een uiteenslaan der broeders; de vervolging van mannen als De Cock, Ledebor en Kolbbrugge; een prijsgeven op het stuk der waarheid van wat steeds het *cor ecclesiae*, d.i. 'het hart der kerke' was geweest; de erfenisse der vadersen verlaten; vreemde wind van leering over den akker blazende; en nu reeds geheele kringen van belijders, die zelfs braken met het Woord, en op niets dan de golvingen van 'mystieke vrolijkheid' drijven en deinsen willen!

Is het dan niet alzo, dat de weg des Heeren wel als bij uitzondering 'in het suizen der zachte koelte' gaat, maar, om onzer zonden wil, steeds weer blijkt te zijn een weg door den storm en door het onweder?

Het ligt er mede als met ons Huwelijksformulier.

In opgewonden vreugd, met bloemen omstrooid, niet dan gelukwensch belustet, end, en zich een huiselijk geluk met niets dan lieflijken zonneshijn droomende, treden bruidegom en bruid, op den dag van hun echt, het bedehuis binnen; en hoor, het eerste woord dat Gods kerk hun toespreekt is van 'menigerlet kruis dat den gelovden is toekomende.'

Ongepast noemt dat de één; onschoon en schoone harmonie verbrekkende de ander; menig betweter stoot er zich aan.

Maar zegt nu, gij gehuuden van langer dagen, die de bange werkelijkheid van het leven kent, hadden onze Calvinistische vadersen niet gelijk, toen zij door dat strenge woord van hooger en ernst de te opgewonden stemming dempten?

En zoo was heel hun levensopvatting,

in dien toon zett'en ze heel hun saamleven in.

In huis, in maatschappij, in staat, in kerk. Ze kwamen van het Kruis, want bij dat Kruis hadden ze de verzoening met hun God gevonden.

En dat Kruis keerden ze elken morgen en elken avond terug, om weer de besprenging met het bloed van hun Zielsborg te ontvangen. Maar ook de donkere schaduw van dat Kruis zagen ze zich ernstig en plichtig over heel hun leven, en het leven hunner kinderen, uitstrekken.

Eens, als hun Heiland op de wolken verschijnt, zou die schaduw van het Kruis voor altoos verdwijnen.

Maar tot al dat goddelijk *Maranatha* bleef levensleus en levenswerkelijkheid wat hun Jezus gesproken had: 'Wie niet elken dag wil zijn kruis opneemt, en mij nadraagt, is mijns niet waardig.'

Zoo zou dan in bange somberheden het leven van Gods knechten ondergaan, en niets dan een nagalm van Gethsémane aan hun benauwde ziel ontperst worden!

En toch, dat was het bij onze martelaren volstrekt niet.

Juchend en jubelend brachten ze in den vuurgloed hun offerande Gods; en als ze bij den heiligen Doop reeds van het kruis ge- waagden, dat te komen stond, voegden ze er aanstonds de vermaning en de bede bij, dat onze gedoopte kinderen, 'hun Heiland volgende, hem vrolijk hun kruis mochten nadragen.'

Ze waren geen lafje, weeklijke klagers, maar helden en heldinnen.

En dat ze dat zijn konden, en het waren, dat dankten ze aan het NOCHTANS van Habakuk.

Aan dat roesend-schoone, o, zoo diepe woord van Habakuk, waar een wereld van zielskracht in bruis!

Lees het, en hoorle het toch, en richt er uw verslagen ziel aan op.

Diezelfde Habakuk, die voor de stem zijner eigen lippen beefde, en tot in zijn ingewand ontroerd stond, was ook de man, aan wien God het gaf de diepste gedachte van het Evangelie voor ons uit te beitelten, toen hij het neerschreef: 'De rechtvaardige zal door zijn geloof LEVEN.' En wat dit zeggen wil, vertolkt hij ons in dezen heldendoot van Gods knechten: 'Alhoewel de vijgeboom niet bloeien, en er geen vrucht aan den wijnstok zijn zal, en het werk van den olijfbom liegen zal; dat men de kudde uit de kooi zal afscheuren; en dat er geen rund in de stallingen wezen zal — zoo zal ik NOCHTANS in den Heere van vreugde opspringen, en mij verheugen in den God mijns heils.'

Dat is de geloofstaal niet alleen der Habakuks, maar ook der Davids, en der Paulussen, en het is aan die taal des roemts, dat ook de Luthers en Calvins, dat onze martelaren en al Gods getrouwe knechten de zielskracht hebben ontleend, om, hoe dikwijls ze ook met hun kruis teernestortten, zich altoos weer op te richten, en hun kruis te brengen tot op het punt, dat hun God hun gelast had.

Het 'droevige gelat' en het 'mismaakte aangezicht' vindt ge bij de Doopers, maar wie geesteskiad onzer vadersen is zelf zijn hoofd, laat door den gloed van Christus' liefde zijn tranen drogen, en licht met heilige vreugde tegen zijn kruis in.

Hij komt 'uit de diepte', maar rijdt op de hoogte der bergen van Gods heiligheid; niet omdat hij de benauwdheden der ziel niet kent, of voor de pijn der worsteling onaan- doenlijk is, maar omdat hem geen wonde hoe ruw, hoe bitter ook, aan zijn hart kan

geslagen worden, of de balsem van Gilead, die in dat zalige NOCHTANS ligt, wordt door een ontfemend God in die bloedende wonde gedruppeld.

En vraagt ge hoe dat kan? Lees het in het lied der Liefde, dat in Psalm 116 voor u ligt.

Die trouwe knecht van Jehova, die daar zoo zalig uit den grond van zijn hart juichen mag; 'Ik heb lief, ik heb lief' hij is diezelfde man die in de strikken des doods heeft gelegen, en die door de banden der hiel was verschrompeld.

En zie, thans mengt diezelfde worstelaar liefde en lof ten offer en roept het Jeruzalem des Heeren op, om zijn blijde klanken na te volgen.

Waarom? Waarom anders, dan overmij het bij hem waarheid, bij hem werkelijkheid bleek, dat God zijn hoogste goed en zijn eenwige deel was, dat hem op aarde niets buiten zijn Goel, en in de hemelen niets boven het Eeuwige Wezen geluste, en wilt dat kruis en die droefnisse hem ook nu weer iets deden wegvallen van hetgeen aan het hebben, aan het bezitten, aan het zalig ge- nieten van dien God in den weg stond.

Groeten als de palmboom!

Of draagt niet de palmboom te lieflijker vrucht, met hoe meer wicht zijn takken bezwaard zijn?

### Uit de Pers.

In de *Amsterdamsche Kerkblad* wordt over hetgeen men te verstaan heeft onder de uitdrukking 'Gods Woord' het volgende gezegd:

Onlangs maakten wij de opmerking, dat een vereeniging of vergadering, zeggende saam te komen op den basis van Gods Woord, daarvoor geen waarborg geef van vastheid en vertrouwbaarheid. Dat heeft bedenking ingelokt, alsof daaraan de gedachte ten grondslag laggen kon, dat bij ons formulieren van eenigheid of ook de geschriften van een man als Calvin op éne lijn zouden komen te staan met Gods Woord.

Dat oordeel is geheel onjuist; en zelfs werpen wij elken schijn of schaduw van sulke verdenking niet zonder verantwoordelijkheid van ons af. In eerlijk voor Gods Woord wenschen wij voor niemand onder te doen; dat Woord alleen is ons richtsnoer van denken en doen niet anders; maar veelveler zelfs sommige en uitsluitende lieden van alle kennis en wetenschap.

De banier van Gods Woord heffen wij meer dan eenig ander deel der Christenheid hoog omhoog als de banier, waaronder wij optrekken; en het is onze roem en eere vooraan te staan in de rijen van hen, die voor de verdediging dier banier op de breest staan.

Maar wij wenschen ook geen kinderen te zijn of onnoozelen, die door den klank der woorden ons laten misleiden; en daarom is het ons niet genoeg, zoo wij maar den kreet: Gods Woord! vernemen; wij wenschen dan goed te weten, wat men daaronder verstaat.

Wat noemt gij Gods Woord?

Zoo moet gevraagd aan ieder, die zich van die uitdrukking bedient; en zoodra veler antwoordt daarop vernemen wordt, komt het byzondere der spraakverwarring op dit terrein aan het licht.

Nu laten wij rusten hen, die daarbij van den Bijbel in het geheel niet willen weten, en toch spreken van Gods Woord; maar zelfs bij hen, die nog steeds van den Bijbel gewagen, zijn er zoovele, die nevens dien Bijbel nog andere bronnen vernemen, waardoor dan eigenlijk de volkomen erkenning van den Bijbel als Gods Woord waard wordt verzaakt en tenietgedaan.

Men noemt dan het geweten; men spreekt van de historie der volken; of ook van de geschiedenis van uw eigen leven; men verwijst dan naar uitspraken van dichters en geleerden; enz. enz. Sprekent men daarbij dan ook nog van den Bijbel, dan heet die Bijbel niet kort en bondig Gods Woord; maar dan is Gods Woord in den Bijbel; waarbij dan de taak en roeping ontstaat om in den Bijbel eenerschijning te gaan maken, naar een buiten dien Bijbel gelegen maatstaf, van wat dan in dien Bijbel zal zijn het Woord Gods.

Dat is met name het geval in onzen tijd, waarin meer dan ooit die belijders, dat de Bijbel Gods Woord is, wordt losgelaten; en waarin de Gereformeerden die juist 't meest en 't brachtigst daaraan vasthouden, met zeker medelijden, zoo niet met toorn, worden aangezien, wilt zij deze aloude belijdenis nog steeds blijven aankleven.

Wij hebben het zelfs moeten aanhooren, dat men, zoogenaamd uit eerbied voor Gods Woord, onzen Bijbel onder het ontleendens bracht der zoogenaamde kritiek en eerbied eischte voor hare resultaten, zelfs wanneer zij de Heilige Schrift miteneet.

Dat wetende, wordt men voorzichtig; houdt men zich op zijn hoede; wil men zekerheid aangaande de betekenis der termen, waarmee de basis van zulk een vereeniging of vergadering omschreven wordt; en vernemen men ook zijne broeders en zusters om wel toe te zien.

Zelven geven wij daarvan het voorbeeld: ons Hooger Onderwijs binden wij aan de Gereformeerde beginselen; bij ons Lager Onderwijs staan wij op dienzelfde grondslag; voor den arbeid der barmhartigheid in onderscheidene stichtingen handhaven wij dezen basis en met name op kerkelijk terrein verstaan wij niet, dat een ander accoord van gemeenschap zal kunnen gelden.

De ervaring in vroeger eeuw, en ook nu weer in onzen tijd, heeft geleerd, dat al zulk vervangen van de vermelding der belijdenis door een term als dien van Gods Woord, eene zaak van verdacht alioet is.

Het heette dan wel vroemer en minder aan menschen en menschenwerk gebonden; maar bij slot van rekening bleek het een schoon masker voor een leelijk gelaat; toen maar eerst de band aan de belijdenis als nadere verklaring aangaande wat men houdt van de Heilige Schrift en haren inhoud doorgedraaid was, ging men Gods Woord zelf aantasten en maakte er van, wat men goed vond.

Niet dat wij alle broeders en zusters, die deze leuze van Gods Woord opheffen, van milk opzet verdenken; er zijn er onder, bij wie wij van het tegendeel overtuigd zijn; maar voor hen zelven dreigt daarbij gevaar van ontrenting en afwijking.

Ter wille van iemand, die men eert en liefheeft, eenige afwijking verdragen, lijkt voor menigen eene zaak van geringe betekenis; ter bereiking op geestelijk gebied van eenig gewenscht gekend doel zich vereenigen, ja vermenen met derzullen, die op de zuivere belijdenis der waarheid geen prijs stellen, schijnt soms aanlokkelijk; maar bij tot een zekering is dat steeds gevaarlijk schadelijk te zijn, ook voor wie het bestond.

De voorbeelden daarvan zijn voor het grijpen; en deze ervaringen binden te ernstiger de taak op de ziel, om tegen zulke afwijkingen steeds te waken en te waarschuwen.

Al zou men dat zelfs 'bijten en vereten' noemen, wij zouden ons dat getroosten, wetende dat het hierbij gaat om zeer wezenlijke belangen, niet van onze eigene personen, maar van de sake des Heeren!

### Officieele Berichten.

Met verkorting uit het Kerkblad van 9 Aug. 1895.

Vergadering der Classis Zwolle, gehouden 11 Aug. '95.

Alle kerken zijn vertegenwoordigd, behalve Blokzijl. In het moderamen nemen zitting Da. Ploos van Amstel prasses, S. O. Los scriba.

Wordt verslag uitgebracht aangaande de Prov. Synode. De Classis acht het besluit der Prov. Synode, om het getal der algeraardigen van elke Classis met 2 te vermeerderen, in strijd met art. 47 D. K. O. en besluit, om op de e.v. vergadering der Prov. Synode inbrekking van dit besluit te verzoeken.

Het besluit der kerken A en B tot ineen- smelting werd met algemeene stemmen goed- gekend.

Bij de rondvraag naar art. 41 D. K. O. wordt advies gegeven inzake tucht.

### THEOLOGISCHE SCHOOL.

Het College van Docenten maakt bekend, dat het *Admissie*-examen voor de Theol. School aanvangt Dinsdag 17 Sept. a. v. de voorm. ten 9 ure.

Die zich hiervoor wenschen aan te dienen, hebben zich in geschriften of in persoon vóór of op dien datum aan te melden bij den Fedel, de heer J. Jansen te Kampen.

De aspirant behoeft vooraf te zijn, be- halve van een gewoon lidmaatschap-attest, van eenig getuigschrift aangaande godsvrucht en

### De Martelaren.

CXCIX.

JOHN OLDCASTLE, LORD COBHAM.

Onder de regering van Hendrik IV en Hendrik V van Engeland onderscheidde zich Sir John Oldcastle, die zijn tweede titel van Lord Cobham van zijne vrouw had door moed en dapperheid in den krijg. Zijn aardschen meester was hij trouw in den oorlog doch ook in vrede. Slechts Een stelde hij boven hem, sinds het Gode behaagd had hem met Gods Woord bekend te maken, namelijk den Koning der Koningen, den Zoon Gods. Ook rond hij Evangeliepredikers — toen Gollarden genoemd — uit, om overal in het Britsche rijk, de waarheid, die in Christus Jezus is te prediken. En degenen, die om de getui- genis van Jezus werden vervolgd vonden in hem een machtigen beschermder, daar hij langen tijd veel invloed had bij de Engelsehe koningen. Het was ook op zijnen raad, dat koning Richard II met het parlement in 1381 te Londen besloot des Pausen heerschappij over Engeland niet te dulden. Op straf van verbodverklaring der goederen en des doods, werd iederen Engelschman verboden zich op des Pausen rechterstoel te beroepen of diens excommunicatie te laten komen.

Geen wonder, dat de geestelijken den heer John Old-

castle en zijn medestrijder Sir John Cheney bitter haatten en alles in het werk stelden, om koning Richard tegen hem op te zetten. Deze liet zich eindelijk overhalen, om de beide bovengenoemde mannen gevangen te nemen. Doch Gods genade verloorste Oldcastle, zoodat hij den kerker kon verlaten. Natuurlijk werd de koning nu ook een voorwerp van hunnen haat. Na diens dood beproefden de geestelijken nieuwe laag tegen Oldcastle; Hendrik IV bood weerstand, maar Hendrik V, een groot vriend der Papisten, berweek na lang tegenstribbelen, voor hunne aanklachten. Na lang tegenstribbelen zeggen wij, want de koning kon er niet toe besluiten zijnen gunsteling en medestrijder prijs te geven aan de geestelijken. Hij beval dus den aartsbisschop van Canterbury, zijn voornaam- sten beschuldiger, eenigen tijd te wachten, daar hij zelf niet dan aangeklaagde wilde spreken. Doch den wankel- niet in zijne belijdenis, zoodat, toen de aartsbisschop op zijne beschuldigingen terugkwam, de koning den strijd eendagde en den trouwen belijder zijnen vijanden overgaf.

Nu hem de handen vrijgelaten waren, liet de aartsbis- chop hem een maal of twee indagen. Deze kwam niet. Toen de koning hem evenwel een herant zond, gehoorzaamde hij dadelijk. Voor zijnen vorst, die hem veel verplicht was, gekomen, bood hij hem zijne belijdenis in schrift aan, waarin hij, naar de orde van de apostolische geloofs- belijdenis, de leer der waarheid belandde. Ofschoon deze confesie bewees, dat hij nog niet geheel gezuiverd was van Rome's dwalingen, stond dit toch bij hem vast, dat Gods Woord het enige gezag is in de leer. De koning wilde de confesie zijns gunsteling niet aannemen, maar zond haar aan zijne rechters. Oldcastle had, hun hon-

derd ridders te geven als zijne rechters, of ook hem toe te staan zijne zaak naar de gewoonte der dagen, door de wapenen te beslechten. Ook dit werd den getuige van Christus ontzegd. Een beroep op den paus nam de vorst hem evenzeer kwalijk. Zijne rechters waren dus de aarts- bisschop van Canterbury en de andere bisschoppen.

Eerst kreeg lord Cobham een indaging van de geesta- lijke rechtbank aan zijn kasteel Coligny, door middel van eenen bodde. Toen hij niet kwam, werd een schriftelijke cetatie aangeplakt aan de deuren van de hoofdkerk van Rochester (drie mijlen van O. kasteel verwijderd) die den beschuldigde beval, den 11den September voor zijne rech- ters te komen. Niemand verscheen. John Oldcastle werd nu verklaard een weersreter te zijn van de macht der sleutelen, den bisschoppen opgedragen en in den ban ge- daan. Daarna kwam de beschuldiging dat hij een ket- ter was.

Om zich, zoo mogelijk, van dezen blaam te zuiveren, moest hij den 28en September te Londen in de Pauluskerk voor de rechtbank der bisschoppen (die van Londen en van Winton nevens den aartsbisschop) verschijnen. Hij kwam, doch niet vrijwillig. De koning had lord Cobham laten gevangen nemen en in den Tower doen opsluiten, wiens bewaarder, Sir Robert Blootig, hem voor de bis- schoppen bracht.

Oldcastle had tevoren een korte verklaring, opgesteld omtrent enkele punten, waarvan men hem beschuldigde. Deze las hij voor, toen het hem toegestaan was.

Het eerste punt raakte het avondmaal, waarvan hij be- leed, dat wij onder de gestalte van brood en wijn het lichaam en bloed van Christus eten. Onder het sacrament

der biecht verstond hij de noodsaakelijkheid van de bet- ring des levens. Die hiervan niet weten wilde, werd niet geholpen door bedevaarten. Schandelijke afgoding noemde hij Rome's beeldenverering.

Na afslugging dier belijdenis, wilde hij op de vragen der rechters, wat hij onder gestalte verstond, enz., niet meer antwoorden. Zij dreigden hem, dat zij de macht hadden hem voor ketter te verklaren, indien hij zijne bedoeling en gevoelens niet duidelijker uitlegde. Maar Lord Cobham bleef bij zijn verklaring. Toen keerde hij weer naar den Tower terug.

Maandg daaraanvolgende, werd de gevangene nogmaals voor zijne rechters gebracht en onderzocht omtrent de hierboven reeds genoemde punten. Daar hij in geen enkel punt zijnen rechters voldeed, baden zij hem nog terug te keeren tot de eenheid van Rome's kerk. Toen zij echter zagen, dat zij niet vorderden, vermoedden zij hem als ketter, verboden zijne schriften en bevalen dat overal in het aartsbisdum Canterbury Cobham's ketterijen zouden bekend gemaakt en daartegen gewaarschuwd worden.

Nadat de gevangene langen tijd in den Tower had door- gebracht, wist hij des nachts te ontvluchten naar Wales, waar hij vier jaren bleef, haast dagelijks met de geesta- lijken strijdende en allen het Evangelie verkondigende.

Na die vier jaren nam lord Towes, gouverneur van Wales, Oldcastle gevangen en liet hem naar Londen bren- gen. Daar werd hij veroordeeld wegens ketterij en ge- kwetste majesteit. Op het veld van St. Giles onderging de martelaar zijn doodvonnis op den brandstapel.

DE GAAY FORTMAN